

Milli Kütüphane AB'ye girdi

Türkiye / 24/01/2011

Milli Kütüphane, Avrupa Birliği'nin dijital kütüphanesi 'Europeana'ya Türkiye'den giren ilk kurum oldu. Milli Kütüphane'nin dijital ortamındaki 27 bin 50 el yazması ve 10 bin civarı eski harfli dergi artık Avrupalı tarafından da görülebilecek. Henüz 2-3 yıllık bir çalışma olan Europeana'da, Avrupa ülkelerinin tüm veri tabanlarının tıpkı AB gibi ortak bir havuzda toplanmasını amaçlıyor. Bu doğrultuda önce Avrupa ülkeleri kendi veri tabanlarını oluşturup, dijital kütüphanelerini hazırladı. Bu ülkeler daha sonra veri tabanlarını birleştirerek ortak hale getirdi. Böylelikle Avrupa ülkelerinin kültür kurumları, bilgi-belge merkezleri birleştirilmiş oldu.

Milli Kütüphane Genel Müdürü Tuncel Acar, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Europeana yetkililerinin Hacettepe Üniversitesi ile temasa geçerek Türkiye'yi de aralarında görme isteklerini ifade ettiğini, Hacettepe Üniversitesinin de Milli Kütüphaneyle bu konuyla ilgili bir toplantı yaparak katılım çalışmalarına başladığını söyledi. Europeana'nın daha çok dijital ortama aktarılmış bulunan kütüphane, müze, Ar-Ge merkezlerindeki tarihi değere haiz eserlerle ilgilendiğini aktaran Acar, "Bizdeki 27 bin civarı yazma eser dijital ortamdaydı ama Europeana'nın sitesi içinde yoktuk biz. Bu bir eksiklikti. Birkaç gün önce Europeana ile bir protokol imzalayarak Milli Kütüphane eserlerini de sistemlerine dahil ettik" dedi.

Tarihi eserlerin satılmayan, bulunamayan ve tek nüsha objeler olduğunu, bu nedenle de araştırmacılar için çok önemli olduğunu vurgulayan Acar, şöyle devam etti:

"Bunların telif hakkı yoktur. Biz bunların hepsini dijital ortama sağladık ve şimdi bütün dünyayla birlikte neden bir Amerikalı ya da Avrupalı, Türkiye'deki çok değerli yazma eserleri dijital ortamda görmesin? Onun için Europeana'ya girdik. Europeana bizim için bir prestij. Türkiye için bir prestij ama oraya giren ilk kurum olduğumuz için bu bizim için daha büyük bir prestij. Bizden sonra da başka kurumlar girer mutlaka. Dijital ortama aktarılan eserlerin sadece yazma eser olması da gerekmiyor. Baskıdır ama çok değerlidir.

Mesela bizde bir eser var, Fatih Sultan Mehmed'in Vatikan'a yazdığı mektupların 1475 yılında basılmış kitabı. Bu kitap bir yazma eser kadar değerlidir çünkü 600 sene önce basılmış. Avrupa'daki bir araştırmacı Milli

Kütüphane'nin "yazmaeserler.gov.tr" adresini bilemese de Europeana'nın sitesini bilir. Europeana'ya girdiğimiz zaman Milli Kütüphane yazmaları da orada görünecek. Bu bizim için büyük bir avantaj. Arayüz programı yapılarak Türkçe dil de eklenecek. Bu yüzden Europeana'yı önemsedik."

TÜRKİYE'NİN TANITIMI İÇİN DE ÖNEMLİ

Tuncel Acar, Europeana'ya katılımın Türkiye'nin tanıtımı için de çok önemli olduğunun altını çizerek, "Şimdi Topkapı'daki eserlerin Europeana'ya girdiğini düşünün. Çok güzel birşey olur. Yani insanlar o eserlerin gerçek halini görmek için ülkemize gelecek. Çünkü bir obje ne kadar ihtişamlı olursa olsun, internette gördüğün küçük renkli bir resim nihayetinde. 3 boyutlu bile değil. Bir kamadır, giysidir, takıdır, elmadır... Mesela bir hanım onu gördüğü zaman Türkiye'ye gelmek isteyebilir. Ben öyle düşünüyorum. Tanıtım malzemesidir" diye konuştu. Eserlerin dijital ortama aktarılması konusunda tek sorunun "telif hakları" olduğundan bahseden Acar, yayın kuruluşlarının ürünlerin dijital ortama aktarılmasına kazançlarına mani olduğu gerekçesiyle karşı çıktıklarını dile getirdi.

Milli Kütüphane Genel Müdürü Acar, konuşmasına şöyle devam etti:

"Çok satan bir eseri dijital ortama koyduğunuz an bu eserin satışı bıçak gibi kesilir. Bu nedenle yayıncılar eserlerini dijital ortama aktarmak için telif istiyorlar ama bu sistem Türkiye'de oturmamış henüz. Finlandiya, İsveç, Norveç, Danimarka gibi ülkelerde ise şöyle bir sistem var. Kütüphaneye gelen araştırmacı bir kitabı veya dijital kopyasını okuduğu zaman telifini ödemek zorunda ancak orada telifi ödeyen araştırmacı değil devlet. Böylelikle yazarın hakkı devlet tarafından korunmuş oluyor."

Acar, artık dünyada herhangi bir yayınevini bir kitap yayımladıktan sonra e-kitap şirketleriyle anlaşma yaparak o kitabın dijital kopyasını sattığını ya da kiraladığını ancak bu tür e-kitap şirketlerinin Türkiye'de yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladığını anlattı.

"EUROPEANA" NEDİR?

"Europeana" Avrupa'nın müze, kütüphane, arşiv ve sesli-görsel koleksiyonlarını dijital ortamda keşfetmeye olanak sağlayan Avrupa Birliği'nin dijital kütüphanesi. Site 2 milyona yakın eser içeriğiyle kullanıcılara Avrupa'nın zengin kültürel ve bilimsel mirasından yararlanma olanağı sunuyor.

Sitede görsel imajlardan tablolara, haritalardan objelere, ses kayıtlarından gazetelere kadar birçok içerik var. Milli Kütüphane, araştırmacılarına dijital ortamından faydalanması için bir şifre veriyor. Yapılan protokolle, bir araştırmacı Milli Kütüphane'nin sistemine "Europeana" üzerinden bağlansa bile şifre almak zorunda olacak ve bir çıktı almak istediği zaman Milli Kütüphane'nin döner sermayesine de sayfa olarak parasını ödeyecek.

"www.europeana.eu" com adresinden ulaşılabilir. (AA)